NEDERLANDSE VERENIGING
VOOR BURGERZAKEN

Focus op burgerzaken

De belangrijkste ontwikkelingen op een rij

17 november

Stephanie Daudeij

Welkom!

Reni Muller: Identiteitsmanagement

Stephanie Daudeij: Verkiezingen

Personen en familierecht

Nancy Schoof: BRP

Ontwikkelingen

Verkiezingen/ hulp in het stemhokje 2029

- Regeringsvoorstel: voorstel van de minister van BZK.
- Status: Aangenomen door Tweede Kamer (2 juli 2026), nu bij Eerste Kamer.
- Basisregel: Hulp door een getraind, onafhankelijk stembureaulid.
- Uitzondering: Kiezers met een fysieke beperking kiezen wél eigen begeleiding.

Standpunt en aandachtspunten NVVB (Brief sept 2026)

- Voldoende voorbereidingstijd is essentieel voor zorgvuldige invoering.
- Uitvoering valt samen met EP 2029.
- Borging van voldoende middelen, ondersteuning en evaluatie.

Verkiezingen/ correctief bindend referendum

- Initiatiefwetsvoorstel: voorstel van een Kamerlid.
- Status: Aangenomen door TK (21 januari 2025), nu bij EK (2e lezing).
- Werking: Kiezers kunnen een bindend oordeel geven over net aangenomen wetten (en deze zo 'terugsturen').

Standpunt en aandachtspunten NVVB

- Garandeer adequate financiële dekking voor gemeenten.
- Landelijk referendum niet laten samenvallen met PS/WS.
- Maximaal 4 referenda gelijktijdig organiseren naast een verkiezing.

Verkiezingen

- Abacus (2027): Alle GSB’s voor PS en WS+ CSB voor WS gebruiken Abacus (uitslag & zetelverdeling).Openbare broncode https://github.com/kiesraad/abacus Abacus wordt op 24-02-27 uitgeleverd via het overdrachtsplatform.

- Nieuwe stembiljet (EP2029)

- MKBA elektronisch tellen om vervolgens te experimenteren

- Termijn vervroegde verkiezingen, onderzoek Berenschot

Verkiezingen/wat nog meer…

De volgende toezeggingen zijn tijdens het commissiedebat 23 september gedaan:

- De Kamer ontvangt vóór het einde van dit jaar een brief over de voortgang van het voorstel om de geschilbeslechting in het verkiezingsproces te wijzigen.
- De Kamer ontvangt vóór het einde van dit jaar een brief over de voortgang van de FIMI-campagnes, de oprichting van de FIMI-detectie-eenheid en het bijbehorende wetgevingsproces.
- De Kamer ontvangt dit najaar een brief met een toelichting over de nadelen van een proef met digitaal stemmen voor kiezers in het buitenland.
- De Kamer ontvangt dit najaar de onderzoeksopzet voor het onderzoek naar het volmachtstelsel.
- De Kamer ontvangt in de tweede helft van 2027 de uitkomsten van het onderzoek naar het volmachtstelsel.
- De Kamer ontvangt in 2027 het wetsvoorstel voor de landelijke invoering van het nieuwe stembiljet.
- De Kamer ontvangt medio 2027 het onderzoek naar het kiesstelsel en het meer gewicht toekennen aan voorkeurstemmen.
- De Kamer ontvangt in het voorjaar van 2027 een reactie op het nader advies van de Kiesraad over de termijn van vervroegde verkiezingen, waarin ook wordt ingegaan op de voor- en nadelen van het niet direct houden van Tweede Kamerverkiezingen na een kabinetsval.

PFR Vereenvoudiging naamrecht

- Wetsvoorstel afbouw adoptie en vereenvoudiging identiteitsherstel.

- Meerderjarigen zouden eenmalig, zonder opgave van redenen hun voor- en/of achternaam kunnen wijzigen bij de ambtenaar burgerlijke stand. Er zijn kaders voor de keuze van de achternaam. Complexe of tweede verzoeken en verzoeken van minderjarigen zouden via Dienst Justis verlopen.

- Het wetsvoorstel ligt voor in het wetgevingstraject (behandeling door de Tweede en Eerste Kamer).

PFR Schijnerkenningen

- Een erkenning die enkel tot doel heeft een verblijfsrechtelijk gevolg te creëren.
- Mogelijkheden binnen huidige kaders van de wet onderzoeken. We doen dit door de terugmeldingen van de IND te gebruiken bij een weigeren van een erkenning en hopen hiermee jurisprudentie uit te lokken.
- De NVVB heeft hulpmiddelen gemaakt: indicatorenlijst, werkprocessen, beslisboom, voorbeeld weigeringsbrief, voorbeelden op het platform.
- Regeerakkoord: “Om dit tegen te gaan wordt erkenning van buitenlandse kinderen voortaan alleen nog bij een aantal gemeenten met relevante kennis en expertise mogelijk. Schijnerkenners worden strafrechtelijk vervolgd.”

PFR

- Wetsvoorstel bestemming lichamen overledenen. Advies RvS verwerkt, nu parlementaire behandelingsfase.
- Wetsvoorstel kind, draagmoederschap en afstamming. Advies RvS verwerkt, nu parlementaire behandelingsfase
- Initiatief wetsvoorstel meerouderschap- en gezag. Advies RvS verwerkt, nu parlementaire behandelingsfase

Identiteitsmanagment/digitaal rijbewijs

- Verordeningen vanuit de Europese Commissie. Vierde rijbewijsrichtlijn aangenomen in oktober 2025. Belangrijk onderdeel is de komst van het digitale rijbewijs geschikt voor gebruik binnen EU.

- Implementatie in nationale wetgeving november 2028 en invoering van het digitale rijbewijs per november 2029. Verwacht onderdeel van de EDI Wallet.

- Digitaal rijbewijs valt onder de WID.

- Het digitale rijbewijs -naar verwachting- als ID-middel. Wat betekent dit voor de balie?

- De NVVB denkt sinds begin 2026 mee in themaoverleg over de gevolgen en consequenties voor de uitvoering

Identiteitsmanagment/balieproces heraanvraag pincode eID

- eNIK en eRBW: pincode voor gebruik DigiD hoog per brief op BRP adres. Dit proces kent geen pinreset / heraanvraag methode. Landelijke uitrol (Wet Digitale Overheid) en gebruik DigiD Hoog uitgesteld tot juli 2028.

- Proces heraanvraag pincode voor eNIK en eRBW wordt ontwikkeld, volgens Europees geaccepteerde standaarden. Uitvoeringstoets voltooid, praktijkbeproeving wordt voorbereid door de VNG, eind 2026 bouw van het technische proces. Dit leidt tot de komst van een nieuw balieproces medio 2028.

- Pilotfase d.m.v. praktijkbeproeving bij drie gemeenten met elk een andere Burgerzakenleverancier: 2e helft 2027.

Identiteitsmanagment

- Digitaal toestemmingsregister reizen met minderjarige kinderen. In gebruik door Kmar eind 2026. Via Rijksoverheid.nl. Wanneer mensen digitaal toestemming geven, heb je geen papieren formulieren en uittreksels nodig; de KMar kan de toestemming zien gekoppeld aan de gegevens van het kind, obv documentnummer.
- Lopende wetstrajecten TK 2028, in werking treding 2029:
  - Digitale pasfoto / live enrolment
  - Gebruik gezichtsvergelijkende apparatuur
- Tweejaarlijkse VOG-plicht per 1 januari 2027
  - Aspecten screeningsprofiel bepaald
- Stop ID: geplande start pilot in Den Haag dit najaar is afgezegd, dus ook de gefaseerde livegang per 2027.
- Dar: uitgesteld van januari 2027 > juli 2027
- Raas wordt Reis, fotovergelijking RAP Q3 2027, RvIG vragenuurtje 24-11 om 11.00

BRP/protocolleren en inzage

Lancering overzicht protocollering op MijnOverheid Q1 2027. Belangrijk dat protocollering op orde is.

Als er een vraag komt over de reden van opvragen van gegevens uit BRP-V moet je dit kunnen verantwoorden.

Let op dat ook het plaatsen van een afnemersindicatie wordt geprotocolleerd en dat gemeente moet kunnen aangeven waarom die wordt geplaatst en dat die ook tijdig weer wordt beëindigd.

Factsheet (verplichtingen) wordt door NVVB gemaakt.

Zie uitspraak Rechtbank Overijssel 13-07-2026 (ECLI RBOVE:2026:3768)

BRP/ samenwerking COA

Op grond van artikel 2.50 Wbrp kan het college het COA aanwijzen als organisatie die gegevens aanlevert over personen die daar nachtverblijf houden.

Om te voorkomen dat elke gemeente zelf het wiel opnieuw moet uitvinden, heeft de NVVB samen met het COA een concept/model aanwijzingsbesluit opgesteld. Dit zorgt voor landelijke uniformiteit.

Dankzij dit modelbesluit kunnen gemeenten het COA formeel aanwijzen als de partij die gegevens aanlevert voor de inschrijving op het adres van de opvanglocatie

Het model aanwijzingsbesluit met toelichting wordt dit jaar gepubliceerd.

BRP

- **Circulaire briefadres** wordt aangepast, het eerste concept is er sinds eind september en NVVB heeft hierop richting BZK gereageerd. BZK heeft nog niet alle reacties kunnen lezen.
- **LAA**: Rapportages over de ontwikkeling van signalen rechtmatige bewoning en leegstand zijn gereed en gaan ter vaststelling bij RvIG in de lijn. Daarnaast evaluatie LAA. BZK buigt zich hierover en zal de reactie hierop meenemen in een Kamerbrief.
- **Evaluatie volwassenheidsvragen.** RvIG is nog bezig met een rapportage naar aanleiding van de reacties op de enquête.
- **Handreiking huisbezoek v**oor toezichthouder BRP. In review ronde zal nog dit jaar een nieuwe versie door NVVB voor het eind van het jaar worden gepubliceerd. Ombudsman onderzoek huisbezoeken n.a.v. klachten.
- **Bekendmakingen publiceren.** N.a.v. reacties hebben we KOOP gevraagd de benaming van de kop in het gemeenteblad aan te passen opdat er meer soorten BRP Besluiten onder kunnen.